

DATUM	6-1-2020
AAN	Leden van Provinciale Staten
VAN	Gedeputeerde Hanke Bruins Slot
DOORKIESNUMMER	Klik hier als u tekst wilt invoeren.
ONDERWERP	Aanvraag Erfgoed Deal Hoornwerk Grebbedijk Rhenen

Geachte leden van Provinciale Staten,

Hierbij informeer ik u over de subsidieaanvraag voor de Nationale Erfgoed Deal die de provincie Utrecht, samen met partners, nog deze maand indient voor het Hoornwerk aan de Grebbe in Rhenen. De partners in kwestie zijn het Waterschap Vallei en Veluwe, Het Utrechts Landschap en de gemeente Rhenen.

Het Hoornwerk is een uit de achttiende eeuw stammende aarden verdedigingswerk aan de voet van de Grebbeberg. Het is één van de oudste verdedigingswerken van de Grebbelinie en belangrijk militair erfgoed. Het rijksmonument heeft in de meidagen van 1940 nog als verdedigingswerk gefunctioneerd.

De Nationale Erfgoed Deal is in februari 2019 gestart met door de overheden en maatschappelijke organisaties gezamenlijk uitgesproken ambitie om via behoud en herstel van belangrijk erfgoed bij te dragen aan de realisatie van transitie en opgaven in de leefomgeving. Daarbij gaat het om Klimaatadaptatie, Energietransitie en Duurzaamheid, en Stedelijke Groei en Krimp. Het project Hoornwerk valt onder de opgave Klimaatadaptatie.

Mooie en veilige dijken

De Grebbedijk in Rhenen voldoet niet aan de geldende waterveiligheidsnorm en moet worden versterkt. Het Hoornwerk wordt een moderne verdediging tegen hoog water. Verhoging van het buitendijkse deel op de originele hoogte van 1785 heeft een golfremmende werking, waardoor de Grebbedijk ter plaatse niet verhoogd en verbreed hoeft te worden. Daarmee wordt waterveiligheid als nieuwe functie en tijdlaag aan het monument toegevoegd.

Alternatieve versterkingen zoals het ter plaatse aanbrengen van een stenen bekleding aan de buitenzijde van de dijk zouden het monument aantasten en zouden ook met het oog op de natuurwaarden van de Grebbelinie geen wenselijke oplossing zijn. De gekozen oplossing tast de natuurwaarden niet aan, maakt de oorspronkelijk functie van het landschap weer duidelijk wordt en maakt het verhaal van Hoornwerk en Grebbelinie opnieuw tastbaar.

Het project past in het Programma Mooie en Veilige Dijken. Daarin werkt de provincie Utrecht, samen met waterschappen en andere gebiedspartners, aan betere omgevingskwaliteit op en rond de Grebbedijk en Lekdijk. Het opknappen van het Hoornwerk in samenhang met dijkverbetering is een unieke kans. Die kans staat ook al beschreven in het in 2018 door PS vastgestelde ambitiedocument Sterke Lekdijk en Grebbedijk. Het project is opgenomen in het onlangs vastgestelde voorkeursalternatief Grebbedijk.

Matching

De Erfgoed Deal financiert de meerkosten van erfgoed-inclusieve uitvoering van projecten. Voorwaarde is matching van de rijkssubsidie door gemeenten of provincies. In het regeerakkoord is van 2019 t/m 2022 twintig miljoen euro voor Erfgoed Deals beschikbaar gesteld.

Namens het Waterschap Vallei en Veluwe, Het Utrechts Landschap en de gemeente Rhenen vraagt de provincie deze maand 475.000 euro subsidie aan in de eerste van zeven tranches van de Erfgoed Deal. GS hebben besloten dat bedrag te matchen met een bijdrage van 525.000 euro. Dat geld komt voor de helft uit de budgetten van het Programma Mooie en Veilige Dijken en voor de helft uit het Fonds Erfgoedparels.

De totale kosten voor de integrale aanpak dijkverbetering en Herstel Hoornwerk worden voorlopig geraamd op twee miljoen euro. Op dit moment wordt de planvormingsfase van het project opgestart. De realisatie is voorzien vanaf 2023. De kosten van de hele dijkversterking worden geraamd op 46 miljoen euro, waarvan 8 miljoen zijn bestemd voor het realiseren van de gebiedsambities.

Ik informeer u nader over het besluit van het Rijk op de subsidieaanvraag voor de Erfgoed Deal.